

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

O. NORDSTEDT.

N:o 4.

d. 16 Sept. 1872.

Lichenologiska exkursioner i Lule Lappmark sommaren 1871.

Af P. J. HELLBOM*).

Från Lule stad går numera ångfartyg uppför elfven till Råbäcken ungefärligen midtemot Boden. Derifrån måste man färdas landvägen $1\frac{1}{4}$ mil förbi Hedensforsar till Heden. Der vidtager ett annat ångfartyg, som går till Edefors, och sedan fortsättes färden på vanligt sätt till Jockmock, ty ett ofvanför Edefors liggande ångfartyg afgår till Storbacken endast i det fall, att tillräckligt fraktgods och passagerare förefinnas. Genom dessa anordningar blir resan mellan Lule och Jockmock verkställbar på 2 dygn, äfvensom resekostnaden något minskas, men mycket återstår ännu, innan kommunikationerna i denna trakt kunna sägas vara ändamålsenligt ordnade.

Redan vid Edefors träffades den förut i vårt land föga uppmärksammade *Bryopogon Fremontii* Tuckerm., växande på tall och gran. Den är inom Sverige funnen blott vid Arjeplog i Pite Lappmark (steril), hvarjemte ett exemplar (enl. Th. Fries Lichenogr. Scand. p. 27) finnes i Thunbergs herbarium med påskrift "Lapponia Wahlenberg", ehuru naturligtvis förd till Br. jubatus. Den vackra och intressanta arten observerades sedan genom hela skogstrakten upp till Jockmock, der den isynnerhet förekom ymnigt och ej sällan

*) Denna uppsats består af största delen af den till Kongl. Vetenskapsakademien inlemnade berättelsen öfver den resa, som Förf. företog med understöd af akademien. (Jfr. Bot. Not. 1871, p. 103.)

med utbildade frukter. Ångående dess utbredning i Lule Lappmark kan jag på grund af mina senare iakttagelser påstå, att den går ungefärligen lika högt som tallen, men ej högre.

Vid Mathisudden förekom på stenar i en bäck, utom annat, *Lecothecium corallinoides* och en *Lecanora*, möjligen *complanata*, båda nya för svenska Lappland.

Under vistelsen i Jockmock, der vi uppehöllo oss ett par dagar, gjordes exkursioner till vattenfallet i lilla Lule elf, i hvars grannskap de första fjellafvarne började visa sig t. ex. *Solorina crocea*, *Lecanora frustulosa*, *Biatora Tor-noënsis*. Rikligt fruktbärande exemplar af *Pilophorus cereolus* insamlades, hvarjemte följande i Lappland mer eller mindre sällsynta arter anmärktes: *Peltigera venosa*, *Parmelia saxatilis* * *fraudans* (ny för Lule Lappmark) och *hyperopta*, *Physcia cæsia*, *Pannaria lepidiota*, *Rinodina confragosa*, *Gyalecta cupularis*, *Toninia squalida*, *Bilimbia syncomista*, *Lecothecium corallinoides*. Utom åtskilligt annat, hvarom jag ännu ej kan yttra mig, träffades här den för Lappland nya *Sarcogyne eucarpa* (Nyl.) (= *Stereopeltis macrocarpa* De Not.), den lilla, täcka, ytterst sällsynta *Belonia russula*, som förut blifvit funnen blott på ett enda ställe i Riesengebirge och på Storfjeldet vid Mårtensnäs i Ö. Finnmarken, samt *Aspicilia complanata*, som inom Sverige förut varit tagen endast i Herjedalen och Jämtland.

Med det från Jockmock återvändande kyrkfolket begåfvo vi oss dagen efter midsommar vidare uppåt Lappland, först till fots förbi nybygget Luspi, sedan på båt öfver Wajkijaur förbi Saskam. Fjellfloden hade ännu icke börjat, hvadan det blef jemförelsevis lätt att med vår usla farkost komma upp för forsarne i trakten af Saskam, men ett starkt regn, som börjat strax efter affärden från Jockmock och fortför under hela färden öfver Wajkijaur och den derpå följande morkan, gjorde resan allt annat än angenäm. På Purkijaur mörka anträffades den för arktiska zonen nya *Cetraria aleurites*, växande på tallstammar nära invid vägen ej långt från båt-

stället. Detta var en anmärkningsvärd företeelse, enär denna art för ej många år sedan ansågs tillhöra endast södra och sydvestliga Sverige. Sedan den blifvit funnen i Nerike, der den är långtifrån sällsynt och nu senast i Lule Lappmark, är det sannolikt, att den äfven förekommer på mellanliggande trakter, ehuru hitintills förbisedd. Vid vestra ändan af Randijaur morka växte på stenar vid forsen *Placodium melanaspis*, som förut ej blifvit observerad i Lule Lappmark. På Parkijaur morka återfunnos de för Lappland sällsynta *Usnea barbata*, *Ramalina calicularis* * *minuscula*, *Evernia divaricata* och *Parmelia conspersa*, hvarjemte *Xanthoria lychnea* och *Physcia stellaris*, båda på gran, anmärktes.

Vid Tjåmätis gjordes en exkursion uppåt Harriwartou utan annat resultat, än att på unga björkar anmärktes *Biatora fuscescens* och *Tornoënsis*, båda dock vittnande om fjellens närhet. Rikhaltigare visade sig lafvegetationen på marken och klippblocken vid stranden, hvarest följande arter insamlades eller antecknades: *Nephroma expallidum* med sin vanliga följeslagare *Sticta limita*, *Parmelia encausta* och *conspersa*, *Physcia pulverulenta* β *muscigena* och *cæsia*, *Lecanora frustulosa*, *Gyalecta Peziza*, *Rinodina mniaroea*, *Gyrophora vellea*, *Bilimbia milliaria*, *Blastenia leucorhæa*, en *Polyblastia*, *Lecothecium corallinoides*, *Pyrenopsis granatina*, *Phylliscum endocarpoides*.

Ifrån Tjåmätis togs vägen till Snava. Först rodde vi ett litet stycke och sedan vidtog en morka af $1\frac{1}{2}$ mils längd. Den för vanliga ögon ofta osynliga stigen ledde genom en gles tallskog öfver stenrösen och kullfallna trädstammar, tills vi slutligen, efter att hafva passerat en vidsträckt myr, kommo ned till Rapa Ädno, hvilken nu var farbar en mindre sträcka. Den skogstrakt vi genomvandrat förededde i lichenologiskt afseende föga af intresse, dock anmärktes *Solorina crocea*, *Cladonia macrophylla* och *botrytes*, *Parmelia hyperopta* samt *Cetraria aleurites* och *Bryopogon Fremontii*, de båda senare sparsamt på tall.

Som vattenståndet ännu var lågt, kunde man ej ro långt, utan färden fortsattes till fots längs efter elfstranden till Snava, hvilket nybygge är beläget något norr om 67 breddgraden invid en liten sjö. Här är tallens gräns i Rapa Ändodalen, dock har nämnda trädslag fordom sträckt sig något längre åt vester uppåt sluttningen af berget Tjajtjarswartou, men sedan skogen der blifvit afbränd, har den icke återkommit.

På Tjajtjarswartou anmärktes *Phylliscum endocarpoides*, *Biatorina cumulata*, *Cetraria Fahlunensis*, *Parmelia incurva* och *alpicola*, *Buellia coracina* samt *Lecidea alpestris* * *toninioides*, de 3:ne sistnämnda arterna isynnerhet antydan-
dande, att man redan kommit upp i fjelltrakten.

Vårt närmaste mål var Aktse, ett af Lappar grundadt nybygge, beläget nära sjön Lajdaur, just vid gränsen mellan gran- och björkregionen och numera tillhörigt Lappfamiljerna Lenta och Gruvisor. Här var hufvudstationen för sommaren bestämd. De underrättelser om tillståndet därstädes, som vi redan vid Snava erhöllo, gjorde det likväl tvifvelaktigt, huruvida vi skulle kunna uppehålla oss der någon längre tid. Aktse beboddes nu blott om sommaren och dess innevänare medföljde om vintern sina renegande släktingar. Nybygget var således mycket förfallet och den lilla ladugård, som fanns der 1864, inskränkte sig nu till några getter. Dessa underrättelser bekräftades till fullo vid vår ankomst till stället. Nybygget befanns nästan i ödesmål och de flesta husen voro i ett bedröfligt skick. En ny stuga hade väl 1866 blifvit uppförd, men äfven den var i åtskilligt bristfällig. Icke desto mindre slogo vi oss ner der, den nya stugan utrymdes af Lapparne och vi sökte inrätta åt oss så beqvämt som möjligt.

Ehuru det var i slutet af Juni, fanns ännu mycket snö kvar på de kringliggande fjellen och man behöfde blott aflägsna sig några bösshäll från stugan uppåt Nunnats för att i sjelfva björkregionen påträffa väldiga snöfält. Björken hade nyss börjat utveckla sina knoppar och till fanerogam vegetation fanns knapt något spår. Men med den i fjelltrakter

vanliga snabbheten i utveckling förändrades allt detta inom kort tid och i slutet af Juli prälade björklundarne i Aktседalen med en vegetation, som i yppighet, om ock ej i omvexling, fullt kunde mäta sig med den vid Njungis i Tarraudalen.

Här uppehöll vi oss något öfver en månad under i allmänhet regnig väderlek och ogynnsamma förhållanden i öfrigt. Då matförrådet var slut, måste nytt hemtas från Tjåmätis. Regnet, som i början blott 2 till 3 dagar i veckan hemsökte oss — ej obetydligt deraf inträngde äfven i vår stuga —, blef slutligen dagligt, så att vi från den 21 Juli till den 5 Augusti räknade endast 2 regnfria dagar. Att under sådana omständigheter företaga en färd längre uppåt fjelltrakten var otänkbart. Vi måste afvakta bättre väder. Under tiden spisade vi glödkakor med salt röding — den färska hade försvunnit med den stigande floden — och gjorde exkursioner med föga annat resultat än genomvåta kläder.

Att här anföra alla de utflygter, som företogos till de kringliggande fjellen, huru nätterna vanligtvis tillbragtes på hemvandring, stundom på toppen af Passo, i en Lappkäta vid Nammats eller under regn i skogen vid foten af Tjackeli, i det att stormen hindrade oss att komma öfver sjön, eller att uppräknade de lafarter, som hvarje särskild gång påträffades, skulle blifva alltför vidlyftigt. Jag vill därför sammanfatta exkursionerna till 2 eller 3 och så ordna dem, att de kunna ge en föreställning om lafvegetationen på de olika lokalerna i Aktsedalen.

Vi se oss först om i grannskapet af vår bostad och styra sedan kurs vester genom skogen till stenmassorna nedanför Skärfi, klättra uppför branterna och återvända längs efter den fasta bergväggen af Skärfi och Passo, ständigt aktgifvande på de lafarter, som möta oss under vägen.

Vi finna då på gran *Bryopogon jubatus*, *Biatora Tornöensis* och *phæostigma*, *Mycoblastus sanguinarius* och någon gång *Xanthoria lychnea*, *Lecanora pallescens* β *Turneri*, *Schismatomma abietinum*, *Lecidea turgidula* och *Cy*

phelium tigillare samt på multnande stammar *Cladonia botrytes*, *Parmelia diffusa* och *hyperopta*. På marken och mossbetäckta stenar växa *Nephroma arcticum*, *expallidum* och *papyraceum*, *Sticta linita*, *Rinodina mniaræa* och *turfæa*, *Caloplaca jungermanniæ*, *Buellia insignis*, *Pannaria hypnorum* och *brunnea*, *Biatora vernalis*, *Icmadophila æruginosa*, *Cladonia gracilis*, *fimbriata* β *chlorophæa*, *cornuta*, *carneola*, *digitata*, *cenotea* och sällsynt *Biatorina diluta* och *Normandina viridis*. På en och björk träffas *Varicellaria rhodocarpa*, *Biatora cinnabarina*, *Cetraria juniperina* med var. *pinastri*, *Biatora fuscescens*; på sälg *Sticta pulmonaria* och *scrobiculata*, *Lecanora pallescens*, *Pertusaria Sommerfeltii*, *Rinodina exigua*, *Biatora fuscescens* och ytterst sällsynt *Biatorella microhæma*; på rönn *Leptogium saturninum* äfven med frukt, *Nephroma tomentosum* och *papyraceum*, *Rinodina turfæa*, *Lecidea enteroleuca*; på al *Lecanora protuberans*, *Caloplaca pyracea*, *Buellia parasema*. På klippblocken nedanför Skärfi anmärka vi *Acarospora chlorophana*, *Sporastatia Morio* β *coracina*, *Thalloidima rimulosum*, *Alectoria nigricans*, *Cornicularia divergens*, *Gyrophoræ* och sedan vi klättrat uppför den branta höjden, finna vi på och nedanför de fasta bergväggarne af Skärfi och Passo följande arter: *Pannaria lepidiota*, *Lecanora frustulosa* och β *insulata*, *Placodium melanaspis* var. *alphoplacum*, *chrysoleucum* och var. *melanophthalmum*, *Acarospora molybdina*, *Aspicilia calcarea*, *Lecidea Dicksoni*, *Dimelæna oreina*, *Catolechia pulchella*, *Staurothele clopima*, *Collema pulposum*, *Gyalecta cupularis*, *Psora decipiens*, *rubiformis* och *lurida*, *Thalloidima candidum* och *vesiculare*, *Toninia squalida*, *Caloplaca jungermanniæ*, *Massalongia carnosæ*, *Xanthoria elegans*, *Cladonia Papillaria*, *Dermatocarpon rufescens*.

Vandra vi åter från vår bostad den branta stigen uppåt Nunnats fjellplatå, så träffa vi i björkregionen på björk och enbuskar ymnigt af *Biatora cinnabarina* och *Varicellaria rhodocarpa* samt mest på björk *Biatora fuscescens* och stundom *Biatora Tornoënsis*. I förbigående anmärka vi på de

lodräta sidorna af större stenblock *Gyrophora vellea* och *Buellia Rittokensis* samt på den mossbeklädda öfre ytan *Normandina viridis*. Uppkomna på den af större och mindre flyttblock öfversållade fjellplatån, finna vi på dessa *Cetraria Fahlunensis* och *odontella*, *Aspicilia Myrini* och *cinnereo-rufescens*, *Parmelia saxatilis* * *fraudans* och *encausta* *Pyrenopsis granatina* och på marken *Solorina crocea*, *Nephroma expallidum*, *Sticta limita*, *Caloplaca jungermannia*, *Rinodina mniaroea*, samt på kalkhaltiga lerskifferblock *Biatora arctooides*, hvarjehanda *Collema*arter, *Caloplaca ferruginea*, *Physcia obscura*, *Pannaria microphylla*, *Polyblastia intercedens*, *Bilimbia obscurata* och *microcarpa*, *Rinodina mniaroea* var. *cinnamomea*, *Blastenia leucorhæa*, *Biatora vernalis* och *miscella*, *Biatorina cumulata*, *Buellia insignis*. Här och der visa sig magra former af *Cladonia rangiferina*, *Alectoria ochroleuca* a *rigida* och *nigricans*, *Cornicularia divergens*, *Cetraria islandica*, *hiascens*, *nivalis* och *cucullata*, hvilka arter här liksom annorstädes, der trakten utgör renbetesland, i anseende till sin begärlighet för renarne endast förekomma på för dessa otillgängliga ställen ss. i fördjupningar mellan klippblocken eller högt upp på deras topp. Så träffa vi flere af dessa arter högst upp på de väldiga flyttblocken Aktse Kallou, på hvilkas sidor vi anmärka *Sporastatia Morio* β *coracina*, *Acarospora chlorophana*, *Dimelæna oreina*, *Placodium chrysoleucum* och var. *melanophthalmum*, *Lecanactis Dilleniana* med frukt, *Xanthoria elegans* och *murorum*, *Parmelia alpicola*, *Rinodina confragosa*, *Gyrophora hirsuta*, *vellea* och *proboscidea*. Vi gå vidare framåt uppåt Passo. Lafvegetationen är ungefärligen densamma som förut, dock anmärka vi under vägen små sterila exemplar af *Lecanora oculata*. Men då man kommer uppåt spetsen af Passo, får vegetationen ett annat utseende. Den vidsträckta fjelltoppen är vildt söndersplittrad i hvassa skrofliga klyftor och afsatser, betäckta med lafvar af isynnerhet mörka färger, hvilka åt hela fjellet ge en särdeles dyster physiognomi. Här uppträda i massa *Parmelia lanata* och *alpicola*, *Cetraria Fahlunen-*

sis, *Sporastatia Morio* β *coracina*, *Lecidea armeniaca* β *melaleuca*, *Buellia coracina*, *Lecidea fuscoatra*, *Ephebe pubescens*. Vidare märkas *Gyrophora spodochoa* och *hirsuta*, *Lecidea aglaea*, *Buellia Rittokensis* och på mossiga ställen *Biatora curvescens* och *Biatorina nivalis*.

Vi skola nu göra en exkursion till Nammats, otvifvelaktigt det lafrikaste fjellet i hela trakten. Vi ro öfver Lajdaur till dess vestra ände, vandra genom den glesa björkskogen till nordöstra hörnet af Nammats och följa sedan Lapparnes flyttningväg genom dalen, så långt Nammats sträcker sig åt vester. Det första anmärkningsvärda, som möter oss, är *Sphyridium pla ophyllum* på kullarne i björkskogen och sedan finner man på den rynd, som på ömse sidor om den slingrande stigen sträcker sig ifrån bäcken öfver de i massa uppstaplade flyttblocken upptill fjellets fasta vägg, liksom på en profkarta utlagdt allt det märkvärdigaste af lafvar, som trakten har att uppvisa. På de små kullarne mellan stenblocken och bäcken träffas *Nephroma expallidum*, *Sticta linita*, *Rinodina mniaræa* och *turfacea*, *Lopadium pezizoidum*, *Psora atrorufa*, *Lecidea alpestris* med * *toninioides*, och *Diapensiæ*, *Lecanora bryontha* och *pallescens* var. *Upsaliensis*, *Pannaria brunnea*, *Biatorina cumulata*, *Icmadophila æruginosa*, *Helocarpon crassipes*, *Arthrorhaphis flavovirescens*, *Biatora castanea*, *Rhexorphiale coronata*, *Bacidia viridescens*, *Buellia insignis*, *Pertusaria glomerata*, *Dermatocarpon cinereum*, *Microglena sphinctrinoides*.

Vända vi oss derefter till de stora fristående klippblocken, så finna vi *Gyrophora anthracina* med flere arter af samma slägte, *Placodium chrysoleucum*, *Dimelæna oreina*, *Biatora rivulosa* β *mollis*, *Lecidea imparvida*, *Buellia atroalba* och *Rittokensis*, *Phylliscum endocarpoides*, *Lecidea tenebrosa*, *Sporastatia Morio* β *coracina* *Toninia lugubris*, *Pyrenopsis granatina* och klättra vi högre upp bland stenmassorna, så träffa vi på mossiga klippblock *Lecidea perfidiosa*, *Biatorina nivalis*, *Biatora curvescens*, *Lecidea arctica*, åtskilliga Homolichener och ehuru mycket sällsynt *Ca-*

tolechia pulchella. På lägre kalkhaltiga skifferblock nära marken växa *Rhizocarpon calcareum*, *Gyalecta protuberans* och *Polyblastia scotinospora* samt på lerskiffersplittor nära den fasta bergväggen *Placodium gelidum* (ny för Lappland), *Lecidea Dicksoni*, den sällsynta, inom Sverige förut blott i Jämtland anmärkta *Pannaria elæina* med utmärkt vackra frukter samt *Pyrenopsis ocellata*, som förut endast blifvit funnen i Finnmarken.

Undersöka vi den fasta bergväggen längs efter hela dess sträckning, så förekomma dels på sjelfva stenen dels på mossa och jord följande arter: *Lecanora frustulosa*, *Lecidea speirea* och *elata*, *Gyalecta cupularis*, *Pannaria rubiginosa*, *Gyrophora spodochoea* och *vellea*, *Lecanora rhypariza*, *Biatorina nivalis*, *Biatora curvescens*, *Bilimbia obscurata* och *sphaeroides*, *Psora rubiformis*, *Lecanora subfusca* β *hypnorum*, *Aspicilia verrucosa*, *Pertusaria panyrga*, *Polyblastia Sendtneri*, *Dermatocarpon dædaleum* och *cinereum*, *Thalloidima rimulosum* och *vesiculare*, *Gyalecta foveolaris*.

Bestiga vi toppen af Nammats, hvilket måste ske på vestra eller södra sidan, finna vi den delad i 2 mellan öster och vester gående ryggar, åtskilda genom en dalsänkning. Lafvegetationen häruppe företer egentligen ingenting nytt. På jord och mossa i dalsänkningen växa *Biatorina cumulata*, *Psora atrorufa*, *Lecanora oculata*, *Helocarpon crassipes* o. s. v., på bergväggarne *Biatora curvescens*, *Biatorina nivalis*, *Lecidea arctica*, *Catolechia pulchella* och på lösa stenar *Pyrenopsis hamalea*.

Åtskilliga exkursioner gjordes äfven till Tjackeli och Rittok, men då dessa fjell ej förete andra lokaler än de förut nämnda, är ock det väsendtliga af deras lafvegetation redan anfördt och ett särskildt omnämmande deraf skulle blott leda till ett upprepande af det förut sagda.

Jag har nu anfördt det hufvudsakliga af lafvegetationen i Aktsedalen. Lägger man nu till, att på väggar vid Aktse träffades några få exemplar af *Xanthoria parietina*?, som förut ej blifvit funnen inom arktiska zonen och sedan sam-

manfattar resultatet af sommarens exkursioner omkring Lajdaur, såvidt det nu är kändt, så hafva 30 för Aktsedalen nya lafarter blifvit upptäckta och af dessa äro 22 nya äfven för svenska Lappland.

Den 5 Augusti bröto vi upp från Aktsedalen. Vår väg gick förbi nedersta hörnet af Rittok genom täcka björklundar med en yppig, ehuru enformig vegetation längs efter stranden af Rapa Adno till Spatneck, der ett kort uppehåll gjordes. Aktsedalen var nu försvunnen och man såg endast topparne af Skärfi, Nammats och Tjackeli. Åt vester öppnade sig en ännu trängre dalgång, begränsad af Birna Pakte, Skärkas och Kotok. På klipporna vid Spatneck observerades *Cetraria Fahlunensis*, *Schæreria cinereorufa*, *Gyrophora crosa*, *Biatora Lulensis*, *Sphærophorus fragilis*, *Aspicilia gibbosa*. Färden fortsattes längs floden genom pilsnår, öfver myrar och sumpiga ställen. 7 till 8 bäckar öfvervadades och sent på qvällen ankommo vi till en kåta, upprest af björkstammar vid foten af det kolossala Birna Pakte, midtemot hvilket på södra sidan af elfven ligga Pellurippe, de högsta kamlika spetsarna af Kotokfjellet. Regnet, vår vanliga följeslagare, började strax efter vår ankomst till kåtan och fortfor hela natten.

På flyttblock i trakten kring kåtan anmärktes *Parmelia saxatilis* * *fraudans*, *Cetraria Fahlunensis*, *Aspicilia cinereorufescens* och *gibbosa*, *Sticta linita*, *Buellia insignis*, *Rinodina mniaræa* var. *cinnamomea*, *Biatorina fraudans*? och *nivalis*, *Biatora castanea*, *Lopadium pezizoideum*, *Buellia Rittokensis*, *Lecidea impavida* och *furvella*; på de med kort gräs och mossor beväxta branterna *Pertusaria bryontha*, *Dermatocarpon cinereum*, *Biatora cuprea*, *Lecanora pallescens* var. *Upsaliensis*, *Nephroma expallidum*, *Sticta linita* och på bergväggarne *Lecanora cenisea*, *Rinodina milvina*, *Ephebe pubescens*, *Lecanora polytropa* var. *conglobata*, *Aspicilia cinereorufescens*, *Lecidea neglecta*, *aglaea*, *elata*, *platycarpa* och *Dicksoni*, *Placodium melanaspis*, *Pannaria elæina*, *Sporastatia*, *Gyrophora spodochroa* och *vellea*, *Acarospora molybdina* och *chlorophana*, *Lecanora frustulosa* och *rhypha-*

riza, *Sarcogyne eucarpa*, *Dimelæna nimbosa*, *Caloplaca ferruginea* var. *cinnamomea*, *Toninia squalida*.

Ifrån Birna Pakte fortsattes färden öfver steniga branter genom björkskog och videsnår längs efter elfven, som här utvidgat sig till en liten sjö. Ett försök att vada öfver elfven misslyckades. Till höger hade vi nu Loddi Pakte. Vid vestligaste änden af detta fjell, just vid slutet af björkregionen hölls middagsrast under regn och häftig blåst. Förut hade på klippblock under vägen observerats *Buellia Rittkensis*, *Toninia lugubris*, *Parmelia sorediata*, *saxatilis* * *fraudans* och *incurva*, *Lecidea furvella* och *neglecta*, *Phylliscum endocarpoides* och en obekant art, med svarta, tunna frukter utan thallus. Vid raststället anmärktes på flyttblocken *Xanthoria elegans* och *controversa*, *Phylliscum*, *Acarospora chlorophana*, *Pannaria lepidiota*, *Physcia pulverulenta* var. *muscigena* och *cæsia*, *Alectoria nigricans* och *rigida*, *Lecanora rhypariza*, *Placodium chrysoleucum*, *Dimelæna oreina* och på den fasta bergväggen *Pannaria elæina* och *Pyrenopsis ocellata*, *Lecidea Dicksoni* och *aglæa*. Lokalen syntes i lichenologiskt afseende rätt intressant, men vår vägvisare manade till uppbrott, ty vi hade ännu ett godt stycke till väd-stället och det var af vigt att komma öfver elfven, innan det blef för sent på qvällen. Vi marscherade därför vidare längs efter Pille Pakte. På flyttblock anmärktes *Pannaria lepidiota* och *Acarospora chlorophana*. Sedan vi vadat öfver den breda och strida floden, hvilade vi en stund i videsnåren nedanför Stor Irkis, der vi vid en upptänd eld torkade våra kläder.

Under regn och isande blåst gingo vi på aftonen upp för de nedre sluttningarne af Stor Irkis. Ofvanpå fjellet befann sig en vidsträckt glacier, hvars smutsblå rand här och der sträckte sig långt nedåt branterna. Marken på sådana ställen bestod blott af sten, sand och isblandad gyttja, och var genomskuren af otaliga bäckar med iskallt vatten och höga gyttjiga bräddar. Intet spår till växtlighet var synligt. Sent på natten, under det regnet och blåsten fort-

for och snö föll ymnigt på de kringliggande fjellen, kommo vi ned i en dalsänkning, beväxt med videbuskar. Vi måste här taga nattkvarter, ty längre fram fanns ej något bränsle och vår vägvisare vågade ej framtränga längre af fruktan att i mörkret gå vilse. De glesa videsnåren lemnade ett klent skydd mot regn och vind, hvarföre vi efter några timmars orolig sömn vaknade våta och genomfrusna. Blåsten hade nu upphört, men luften var så töcknig, att man blott kunde se några alnar framför sig. Under sådant förhållande var det omöjligt att komma från stället, ehuru skyndsamt var af nöden, alldenstund vårt lilla matförråd var i det närmaste förtärdt.

Ändtligen fram på dagen klarnade det något, så att vi kunde begifva oss derifrån. Vi kommo efter någon tid in i Alkadalen, en i lichenologiskt afseende tarfligaste trakt man kan tänka sig. Alla fjelltoppar voro höljda i moln och branterna hvita af nyfallen snö. Lyckligtvis träffade vi på eftermiddagen bröderna Eiras renhjordar. Vi följde dessa och hamnade slutligen i en lappkäta, tillhörig Paulus Eira, som tillika med sin bror Amma befann sig i Sarvisvaggi, men stod i begrepp att bryta upp derifrån. Der hvilade vi nu öfver en dag, under hvilken trötthet och regn hindrade oss att företaga några längre exkursioner. Den närmaste omgifningen erbjöd föga eller intet af intresse. *Parmelia alpicola*, *Xanthoria controversa*, *elegans* och *vitellina*, *Nephroma expallidum*, *Sticta linita*, *Alectoria rigida* och *nigricans*, *Cetraria nivalis*, *Pannaria brunnea* och *hypnorum*, *Acarospora peliscypha* anmärktes.

Ifrån Sarvisvaggi fortsattes färden öfver fjellen genom Njotisvaggi och Loktivaggi förbi Velkespulta och Pojtisjaur till Roudnas och sedan öfver de steniga branterna af Tarrikajsin, öfver Njungisbäcken och Njunnats till nybygget Njungis, dit vi ankommo efter 25 timmars nästan oafbruten vandring. Under vägen anmärktes vid Velkespulta på förtorkade enbuskar *Varicellaria rhodocarpa*, på sten *Lecidea aglæa*, och på jord *Aspicilia verrucosa*, *Biatora cuprea*, *Lecidea*

alpestris * *toninioides*, *Biatorina cumulata*, *Cetraria hiascens* samt vid Roudnas *Solorina saccata* var. *limbata*. Tarrikajsins slutningar bestodo blott af stenrammel, här och der täckta af små snöfält och is. Den enda märkbara lafarten var *Rhizocarpon geographicum* i små outvecklade former. På Njunnats fjellplatå anmärktes utom vanliga arter *Lecanora oculata* och *Biatora cuprea*. Vid Njungis gjordes en dags exkursion på Njunnats och en på Njåmmelst. Utom annat träffades de för trakten nya *Placodium melanaspis* och *Lecidea impavida*.

Under vägen till Qvickjock iakttogs på sälg *Rinodina turfacea*, *Pertusaria Sommerfeltii* och *Biatora erythrophæa*, de båda senare nya för Qvickjocksdalen, den sistnämnda för svenska Lappland.

Vid Qvickjock uppehöll vi oss något öfver en vecka. Hösten hade nu inträdt med mörka nätter och regniga eller stormiga dagar. Utom flere lokaler för sällsyntare arter, upptäcktes följande för Qvickjocksdalen nya: *Pertusaria panyrga*, *Biatora curvescens*, *Acarospora peliscypha*, *Placodium melanaspis*, *chrysoleucum* och var. *melanophthalmum*, *Sarcogyne eucarpa*, *Rhexophiale*, *Varicellaria*, *Normandina viridis*, *Buellia Rittokensis*, *Sticta linita*, *Lecanora epanora*, *Cladonia verticillata* och *squamosa*, *Endocarpon pulvinatam*, *Belonia incarnata*. Af dessa äro de 5 sistnämnda äfven nya för svenska Lappland och den sista ej förr iakttagen i arktiska zonen.

Den 23 Augusti anträdde återresan från Qvickjock. På marken vid Njavi anmärktes *Placodium melanaspis*, *Rinodina turfacea*, *Dermatocarpon miniatum* var. *complicatum*, *Cladonia botrytes*, *Biatora miscella*, *Physcia obscura*; på Norskudden mellan Tjåmåtis och Björkholmen *Sphyridium placophyllum*, *Solorina crocea*, *Normandina viridis*, *Peltigera venosa*; på Björkholmen *Lecidea goniophila*, *Placodium melanaspis*, *Dermatocarpon miniatum*, *Physcia cæsia* och *obscura*, *Lecothecium corallinoides*, *Collema flaccidum* m. m.

Vid Jockmock under ytterligere en ekskursion till vattenfallet vid elfven träffades *Pannaria elaina*, *Biatora lucida* och *Buellia leptocline*, de båda senare nya för arktiska zonen.

Kommunikationerna från Jockmock hade ej vunnit ringaste förbättring på de senare 7 åren, hvadan vi hade största svårighet att komma till Pajerim och måste vandra större delen af vägen till fots. Resan påskyndades sedan, alldenstund vi blefvo beroende af ångbåtssturerne och den 3 September voro vi åter i Örebro.

En botanisk ekskursion på Dovre.

Af H. MORTENSEN.

I *Gudbrandsdalen* afviger plantevæksten for den flygtigere betragtning endnu ikke væsentligt fra Danmarks. At *bøgen* ganske mangler, kommer den rejsende måske knap til at tænke på, og at enkelte i Danmark sjeldne planter, f. e. *Echinospermum Lappula* Lehm. og *Polygonum viviparum* L. her vise sig hyppige, kan ligeså lidet forandre vegetationens almindelige karakter, som at man hist og her opdager en art, der ikke forekommer i vort fædreland, f. e. *Aconitum septentrionale* Köll. og *Myricaria germanica* Desv.

Heller ikke vil floraen på *Dovres sydlige affald*, fra *Laugård* til *Domås*, forekomme den danske botaniker synderlig mærkværdig. Ganske anderledes stiller sagen sig derimod, straks efter at han har forladt den sidstnævnte skydsstasjon, for opover den uhyre bakke nord herfor at drage til den næste, *Fokstuen*. Da han, for at spare på skydshestens svage kræfter, er nødt til at gå tilfods opad de værste skråninger, vil han få desbedre lejlighed til at iagttage forskellen. Først vil den prægtige *Saxifraga aizoides* L. falde ham i øjnene; den danner store tuer langs de små nedrislende vandløb, og optræder både med højgule og orangerøde blomster; dernæst viser sig *Phyllodoce coerulea* Sal. i mængde, som simpel lyng hos os; endvidere *Tofieldia borealis* Wbg.

hist og her, *Oxyria digyna* Campd., *Saxifraga stellaris* L., *S. caespitosa* L. og *S. adscendens* L.; videre *Aconitum septentrionale* i mængde; højere oppe *Viscaria alpina* Fr., *Bartsia alpina* L. og *Rhodiola rosea* L. Trævæxten svin-der mere og mere, jo højere man kommer op, og tilsidst er der kun buske tilbage, af hvilke navnlig *Betula nana* L. og *Salix glauca* L. tiltrække sig opmærksomhed.

Heroppe er al *korndyrkning* ophørt, og de særdeles få beboeres eneste høst er en *höhöst*, der på somme steder kan være ret rigelig; her findes også mange *sætere*, og den fremmede vandringsmand vil ofte se de lystige *geder* i store flokke springe sig forbi, og høre den idylliske klokkeklang fra *köernes* græsgange.

Midt oppe på Dovre ligger i en stor aflangrund ind-sænkning mellem høje, tildels snedækte fjelde skydsstasjonen *Jerkin*, 3000 fod over havets overflade. Landevejen til Trond-hjem går midt igennem denne gård, der ligesom alle norske bøndergårde består af en talrig gruppe af små træhuse. Gården omgives på alle sider af "tunet", d. v. s. den indhegnede engstrækning, som bruges til höslæt; udenfor tunet ere *sæterne*, hvor kvæget går på græsning hele sommeren. Syd for gården går vejen stærkt nedad gennem den för nævnte indsænkning; på nordsiden går den derimod meget stejlt opad over den umådelige fjeldmasse, der ligger mellem Jerkin og den næste stasjon, *Kongsvold*. På denne skråning er grændslinien mellem Trondhjems og Hamar stifter, og oppe på fjeldryggen ses "*Snøhætten*", i nogle miles afstand mod vest, og "*Rundane*", 5 høje stejle toppe, mod øst.

Den 8:de August 1871 var en dejlig, solklar dag. I den tidlige morgenstund sås tågen (skyerne) endnu hvilende over fjeldenes toppe, men den hævede sig og opløstes efterhånden som solen kom højere. Meddeleeren, som havde bestemt at anvende hele dagen til en tur på de nærmeste fjelde, vandrede fra Jerkin mod syd nedover *det moseagtige strög*, der opfylder en del af dalen, for at bestige et *fjeld*, der hæver sig temmelig stejlt og til en betydelig højde, og som

ved sin fod er omgivet af *krat* (*birk, pile og nåletræer*), høiere oppe kun bedækket med *alpeplanter* og *laver* — eller ganske nøgent.

Allerede efter få minuters forløb kunde indsamlingen af planter tage sin begyndelse. *Alsine stricta* Wbg. fandtes på grøftekanten langs vejen, og *Ranunculus hyperboreus* Rottb. i vand i selve grøften. Snart nåedes mosepartiet ved bjergets fod, men vandringen gennem det medtog flere timer, da der stadigt viste sig nye mærkværdigheder, som nærmere måtte efterses. Bestigningen af bjerget var også langvarig og besværlig, så det blev middag, inden dettes top blev nået.

Mosestrøget var tildels opfyldt med buskvæxter, af hvilke *Betula nana* L., *Salix glauca* L. og *Salix arbuscula* L. vare meget fremtrædende. De ere af størrelse som ribsbuske hos os, og optage store strækninger udenom de egentlige sumpe, i hvilke *halvgræsse* og *sivplanter* (tillige med mosser) spille hovedrollen; i en af disse småsumpe fandtes f. e. *Carex microglochin* Wbg., *Carex capillaris* L., *Eriophorum Scheuchzeri* Hop., *Juncus triglumis* L., *J. biglumis* L. og *J. castaneus* Sm., samt hist og her *Selaginella spinulosa* A. Br., hvis grøngule ax stikke frem mellem mos og andre småplanter. På tørrere steder voxede flere mærkelige *bælgplanter*, f. e. *Phaca frigida* L., *Oxytropis lapponica* Gaud., *Astragalus oroboides* Horn, og *A. alpinus* L.; endvidere *Polygonum viviparum* L. meget almindelig, *Epilobium lineare* Fr. og *Hieracium alpinum* L. På åbne steder i krattet tittede den lille nydelige *Gentiana nivalis* L. frem med sine mørkeblå klokker, medens den anseelige *Aconitum septentrionale* Köll. gjorde fordring på en mere nødtvungen opmærksomhed. Et par sjeldne *orchideer*, nemlig *Gymnadenia albida* Rich. og *Coeloglossum viride* Htn. voxede her, den sidste i temmelig stor mængde. Langsmed de nedrislende vandløb såes *Saxifraga aizoides* L., medens *S. ascendens* L., *S. caespitosa* L. og *S. stellaris* L. vare mindre hyppige. Hist og her blomstrede smukt *Viscaria alpina* Fr.; *Melandrium apetalum* Fenzl. var afblomstret; deri-

mod vare *Saussurea alpina* D. C. og *Gnaphalium norvegicum* Gunn. endnu ikke udsprungne; *Bartsia alpina* L. var hyppig. *Potentilla maculata* Pourr., der for 8 dage siden var funden i afblomstret tilstand på Egebjerget ved Christiania, var her på Dovre endnu i fuld blomstring. Höiere oppe begyndte *Phyllodoce coerulea* Sal. og *Azalea procumbens* L. at vise sig; den første voxer med opstigende grene ligesom lyng hos os, den sidste lægger sig, som artsnavnet antyder, ganske fladt ned, og breder sine krogede smågrene og sine små læderagtige blade udover den stenede flade til alle sider.

Det var varmt, og opstigningen blev mere og mere besværlig, fordi bjerget blev stejlere og tillige nøgnere, jo højere man kom. Oftere var det nödvendigt at standse, for at trække vejret og hvile lidt. Vegetationen blev bestandig fattigere, men alligevel ikke mindre interessant: *Salix herbacea* L. og *S. reticulata* L. fandtes i småpletter; den første falder mindre i öjnene; den anden er derimod særdeles characteristisk med sine fladt udbredte grene og sine runde, tykke, årede blade; begge ere sande dværgbuske. Nogen ydre lighed med *S. reticulata* har *Arctostaphylos alpina* Spr., der fandtes helt op mod bjergets top, med rigelig frugt; senere viste den sig oppe på de højeste toppe tætved sneen, men var der rigtignok gold. Den elegante fjeldurt *Diapensia lapponica* L. beklædte nogle af de yderste fjeldpynter med et tæt grönt tæppe; alle dens blomsterstilke böie sig opad, og dens voxemåde minder i det hele om *Azalea procumbens*.

Nogle minutter efter kl. 12 stod vandringsmanden på bjergets top, over hvilken en frisk og kjölig brise susede; selv deroppe var nogen vegetation, således foruden nogle lichener (f. e. *Solorina crocea* Nyl.) den förnævnte *Arctostaphylos alpina*. Fra den første fjeldtop gik vandringen henover nogle endnu højere, fra hvilke snepletter såes til alle sider. Då man havde besluttet, ikke at lade sig nøje med synet af sneen, men at få fat på den for at undersøge den nærmere, styredes kursen mod den nærmeste snedrive.

For at nå den, måtte der imidlertid gjøres en omvej nedover fjeldet, der her var temmelig stejlt, og omkring en lille sø, dannet af det nedrislende snevand; endelig nåedes målet. Sneen var ganske sammensunken og fast ("firnsne"), så den måtte løsbrydes med stokken, for at en sneboldt kunde blive dannet; rundt om snebunken var vådt og dyndet af den smeltende rand, og vandet rislede herfra ned mod den omtalte sø. Men förövrigt kunde man botanisere i få skridts afstand fra sneen; her voxede således *Andromeda hypnoides* L., der var i fuld blomstring, *Luzula spicata* D. C., *Luzula parviflora* Desv. og *Alchemilla alpina* L.; den sidste var rigtig nok dværgagtig og langt tilbage i udvikling, medens den for 14 dage siden var iagttaget på klipper ved Göteborg i fuld blomstring.

Vandringen fortsattes bort over den højst mærkelige fjeldryg op mod nordvest, i retning af *Snehætten*. Denne Dovrefjelds kæmpe var imidlertid ikke visibel; han gjemte sit hvide hoved i skyerne, og selv hans nedre omrids lå halvt i tåge. Derimod trådte *Rundane* hen på eftermiddagen frem med klar begrænsning, bestrålet af den synkende sol, og glimrende med pletter og striber af den hvideste sne; denne imponerende fjeldgruppe så ganske ud som spraglet marmor. Vejen gik nu nedover en stejl skrænt, på hvilken *Pulsatilla vernalis* Mill. fandtes, selvfølgelig forlængst afblomstret; under en stejl fjeldvæg fandtes *Viola biflora* L. i mængde; denne fine og yndige plante voxer selskabeligt i større og mindre pletter, altid i ly af fjeldsiderne; den vilde neppe kunne tåle de skarpe vindes påvirkning; de mange små højgule blomster danne i forening med de lysegrønne fine blade en behagelig modsætning til de lichengrå omgivelser.

Efterhånden nåede man opover bjergmassens højeste ryg, der på dette sted tillige er vandskjel mellem det sønden- og nordenfjeldske Norge. Herfra sænkede fjeldet sig stærkt mod nord ned i en dal, på hvis højre side "Vårstien" løber. Men det lakkede nu ad aften, og man måtte begynde at tænke på hjemvandringen til det forresten ikke fjerne *Jerkin*, der

var omgâet i en stor bue, således at man nu befandt sig nord derfor. Også på dette strøg gjordes en rig høst, og man kunde på sine steder sætte sig ned og samle ind fra alle sider, uden at se en eneste dansk plante. Her var foruden mange af de før nævnte arter, *Erigeron uniflorus* L. temmelig almindelig, *Rhodiola rosea* L. meget hyppig og i smuk blomstring, *Pedicularis lapponica* L. temmelig almindelig, *P. Oederi* Vahl. sjeldnere, *Tofieldia borealis* Wbg. hist og her, flere smukke lichener, som *Cetraria nivalis* (L.) og *C. islandica* (L.), begge i stor mængde, *Evernia ochroleuca* Fr. i overordentlig mængde og somme steder udelukkende al anden vegetation, samt den store og eiendommelige *Nephroma arcticum* Nyl., som dog ikke fandtes med frugtskjolde. Af Mosser iagttoges foruden nogle Sphagnum- og Polytrichum-arter *Dicranum elongatum* Schw.; af Græsarter samledes *Poa alpina* L. tilligemed dens afart β *vivipara* Horn., samt *Phleum alpinum* L. Der var flere *Lycopodiaceer*, såsom *Lycopodium alpinum* L., *L. annotinum* β *alpestre* Htn., og *Selaginella spinulosa* A. Br. Af blomsterplanter fandtes videre *Sibbaldia procumbens* L. i stor mængde, *Silene acaulis* L., en særdeles smuk lille plante, der voxer i tætte tuer, hvis lysegrønne overflade næsten skjules af den store mængde fine, lilafarvede blomster; endvidere *Cerastium alpinum* L., i flere former (glatte og hårede), *Arabis alpina* L., *Cardamine bellidifolia* L., *Draba incana* L., *D. hirta* L.; — *Veronica alpina* L., *Thalictrum alpinum* L., *Juncus trifidus* L. (der i modsætning til de før nævnte 3 *Juncus*-arter voxer på høje, vindåbne steder), *Oxyria digyna* Campd., der er meget almindelig, og desuden falder i øjnene ved sine smukke nyreformede blade. Længere ned mod Jerkin fandtes *Aconitum septentrionale* i mængde; den var her endnu neppe udsprungen, medens den nede i Gudbrandsdalen havde vist sig i frugt.

Botaniseringen fortsattes til efter kl. 9 aften, hvilket på denne årstid ikke vilde kunnet lade sig gjøre på Sjælland. I den herligste aftenbelysning og under påvirkning af den

rene, lette, kjølige bjergluft gik ved nattens frembrud vandringer ned ad den stejle bakke til det tarvelige, men romantisk-venlige Jerkin.

Dagen efter den her beskrevne excursion forlod jeg Dovre, og få dage derefter Norge.

Farvel, du *græstørvakkede gård*,
Som hist på tunet i dalen står
Ved bjergets rislende kilde!
Din bjælkevæg er revnet og grå;
Dog bygger Svalen sin rede derpå,
Og kvidrer årle og silde.

Farvel, du mægtige *Dovre fjeld!*
I sneklædte Tinder, farvel, farvel!
Så fik jeg Jer dog at skue!
Så vandred min fod dog på sæterens sti,
Hvor lystige geder mig sprang forbi
I morgensolens lue.

Farvel, du *Alpernes flora skjøn!*
Så hørte du dog mit hjertes bøn,
Og skjænkte mig dine skatte.
Den fryd, jeg på Jerkins fjeldtoppe nød
I dit velsignede blomsterskjød,
Kun din tilbøder kan fatte.

Farvel, du *klippernes stolte land!*
Nu har jeg skuet dit fjeld, din strand,
Og lyttet til granskovens susen;
Har vandret på "Kringlen"s blodige sti,
Hvor mindets genius svæver forbi
Under Lougens evige brusen.

Farvel, du *klippens fribårne folk!*
Mit simple farvel må være tolt
For hjertets taknemlige flamme.
Gud signe dit underskjønne land,
Dit bjerg og din dal, din skov og din strand,
Din stærke nordiske stamme!

Literatur-Öfversigt.

Conspectus Floræ Insularum Nowaja Semlja. Auct. E.
R. v. TRAUTVETTER (I Trudui Imperatorskago S. Peterburgs-
kago Botanicheskago Sada. Vol. I. p. 43—88.)

Då vi sakna tillgång till originalafhandlingen, är följande hemtadt ur ett referat i Journal of Botany för Juli 1872.

Förf. har hufvudsakligen haft tillgång till de växter, som insamlats på BAERS expedition 1837 och på MIDDENDORFFS 1870.

Antalet af anförda kärlväxter gå till 105 arter, af hvilka äfven på Spetsbergen förekomma 67 arter. Af Spetsbergens 113 arter kärlväxter saknas på Nowaja Semlja 46 arter. Bland de 38 arter, som ej finnas äfven på Spetsbergen, märkas följande: *Thalictrum alpinum*, *Caltha palustris*, *Arabis petraea*, *Oxytropis campestris* β *sordida*, *Hedysarum obscurum*, *Rhodiola rosea* (förekommer äfven på Beeren Eiland), *Valeriana capitata*, *Matricaria inodora*, *Artemisia vulgaris*, *Antennaria carpathica*, *Vaccinium uliginosum*, *Androsace septentrionalis*, *Trientalis europaea*, *Myosotis alpestris*, *Pedicularis sudetica*, *Salix glauca*, *arctica* och *myrsinites*, *Eriophorum vaginatum*, *Colpodium latifolium*. De öfriga äro till största delen sådane växter, som ha sin utbredning i norra Ryssland och Sibirien, t. ex. *Pachypleurum alpinum* (en umbellat!). Men äfven anföres en representant från norra Amerikas arktiska trakter, *Pleuropogon Sabinii* R. Br.

Hieracia Scandinaviae exsiccata. Curavit C. J. LINDBERG.
Fasc. II.

Af detta prydliga och instruktiva exsiccaturverk har nyli- gen andra fascikeln utkommit och kan erhållas dels genom bokhandeln i Göteborg, dels direkte hos utgifvaren eller hos prof. J. Lange i Köpenhamn à 15 rdr rmt.

I det vi hänvisa till den anmälan af första fasc., som finnes i Botaniska Not. för 1868, N:o 2, vilja vi endast nämna, att de meddelade formerna äro sådane, som visat sig konstanta på större sträckor eller flere vidt åtskilda lokaler, att en del af dem underordnats andra arter, en del uppstälts som egna arter och att vid flertalet äro bifogade kritiska anmärkningar.

Beskrifningarne öfver de nya arterna meddelas här i sammanhang med förteckningen på samtliga formerna.

51. *H. alpinum* L. v. *genuinum* WIMM. Dovre. — 52. *H. alp.* v. *foliosum* WIMM. Romsdalen. — 53. *H. eximium* BACKH. DOVRE. — 54. *H. personatum* FR. Norge, Hugelien. — 55. *H. murorum* L. v. *transiens*. Finmarken. — 56. *H. mur.* v. *umbelliferum*. Dovre. — 57. *H. mu.* v. *silvaticum* L. Grenna. — 58. *H. mur.* v. *sagittatum* LINDEB. Grenna. — 59. *H. cæσιο-murorum*. Inter *H. murorum* et *H. cæesium* medium, verisimile hybridum. Caule proceriori fragili, foliis membranaceis subtus nudis longe et anguste petiolatis cum *H. murorum* convenit, anthela vero capitulisque cum *H. cæσιο*.

In nemorosis humidiusculis, præsertim regionum merid., rarius.

Succ. in Smol. boreal. medio Julii.

60. *H. cæesium* FR. Bohusl. — 61. *H. cæesium* L. v. *alpestre*. Norge, Sundal och Opdal. — 62. *H. cæs.* v. *politum*. Bergen. — 63. *H. cæs.* v. *accipitrinum*. Norge, Mosterön. — 64. *H. cæs.* v. *angustatum*. Bergen och Stavanger.

65. *H. Moëanum* n. sp.

Forma pulcherrima herbæ glabritie capitulisque insignis. Inter *H. murorum* et *H. bifidum* quasi medium: *illi* anthela divaricata, pedunculisque lateralibus incurvatis, foliis rosularibus a petiolo distinctis, *huic* squamis periclinii longe porrectis atque attenuatis styloque lutescente proximum. Notis ceteris ab utroque certe distinctum: humile scapiforme aphyllum l. folio unico reducto sessili, anthela oligocephala squamis obtusiusculis, foliis subtus nudis atque intense violaceo-glauciscentibus. — *H.* "bienne" Cat. hort. Christian., nomen errore ortum, cum, ut cultura docuit, semper perenne sit. Non cum *H. murorum* * *subcæσιο* FR. (titulo vago formas diminitas et *H.*ii *murorum* et *H. bifidi* amplectente. Cnfr *H. N.* 13: 21!) confundendum.

Nomen dedi in honorem detectoris, de flora Scandinaviæ meritissimi Hortul. N. Moe.

Norveg. alpestr. Bäverdalen ad Hoft c. 2000' initio Aug. legit et cum observationibus criticis communicavit cel. d:r C. Reuterman.

66. *H. Sommerfelti* n. sp.

Caulis scapiformis gracilis rigidus aphyllus et simplex oligocephalus, raro ramosus et repitito-furcatus. Folia rigidia plumbeo-viridia maculata, rosularia numerosa vulgo terræ rejecta, oblongo-lanceolata in petiolum brevem sensim decurrentia, infra stellata et pilosa, margine rigide ciliata. Capitula magna nigricantia basi truncato-ventricosa. Squamæ periclinii acutæ, interiores attenuatæ flosculis virgineis multo longiores et coronæ instar apice recurvatis, floccosæ pilosæ et minute glandulosæ. — Inter nostratia *H. bifido* proximum, a quo vero luculenter differt capitulis latioribus squamis interiorib. apice reflexis (nec incumbentibus et cuspidatis) stylis semper fuscis, foliis base integris sensim attenuatis (nec rectangulodentatis et subito decurrentibus).

In collectione Hieraciorum ditissima cl. pastoris Chr. Sommerfelt primum hoc vidi, denique illo duce vivum examinavi. Nemini igitur displiceat me hanc semper definitam formam nomine ejus ornare, qui alias quoque multas plantas norvegicas primus in lucem protulerit.

Norveg. in tota convalle alpestri Valdars ex Ådalen c. 500' usque ad Filefjeld c. 2500' vidi. In herb. cl. Blyttii quoque e multis locis vidi ex. gr. e Jotunsfjelden c. 3000' ab N. Moe lecta.

Spec. florif. ipse in Wagn 1800' medio Aug., fructif. in Bagn c. 1000' initio Sept. legit Chr. Sommelfelt.

67. *H. bifidum* Krr. v. *violaceum*. Norge, Mosterön.

68. *H. nitens* n. sp.

Caulis pedalis scapiformis simplex l. apice furcato-corymbosus, ramis pedunculisque patentibus, 1—2 phyllus. Folia carnosa in vivo supra nitentia et quasi oleo illinita, caulina subtus stellata cum rosularibus interioribus versus basin sinuato- l. lyrato-dentata. Capitula angusta basi ovata squamis furcis concoloribus nudis et subeglandulosis. Ab omnibus

H. cæsii formis bene distinctum et *H. bifido* habitu proximum, at stylis, squamis aliisque notis prorsus alienum.

Norveg. occid. maritima a Stavanger usque ad Trondhjem passim, in territoria Bergensi præsertim insigne et vulgare.

Ins. Møsterön initio Julii.

69. *H. glaucellum* LINDEB. Norge, Opdalen.

70. *H. pulchellum* n. sp.

Pulcherrimum valde stenocephalum. Caulis subpedalis filiformis simplex l. ex omnib. axillis ramosus, ramis pedunculisque erectis, 3—4 phyllus. Folia membranacea læte viridia, caulina sessilia, rosularia 2—3 cito macrescentia subtus purpurascentia. Anthela oligocephala simplex l. bifurcata angustata, pedunculis arrectis apice incrassato in capitulum sensim abeuntibus. Capitula quam in reliquis fere omnibus angustiora ovato-cylindrica, squamis atro-viridibus concoloribus subglabris nitentibus exterioribus patentibus apice incurvatis. Achenia stylique fusca. — Ab omnibus nostratibus bene distinctum nec alicui, nisi *H. vulgato*, affine.

Norveg. occid. marit. Bergens amt in collibus subhumidis passim: ad Bergen, Isdalen, Hope, ins. Glavær in Sogn (A. Blytt).

Hab. Flöjffjeldet ad Bergen 200' medio Julio. Ipse et cl. dom. H. T. Meinich.

71. *H. vulgatum* FR. v. *elegans*. Valdars. — 72. *H. vulg.* f. *vulgaris aprica*. Smål. (*dentat.*) och Vesterg. (*integrifol.*). — 73. *H. vulg.* v. *umbrosum*. Stockholm. — 74. *H. vulg.* v. *nemorosum* FR. Sm. Blek. — 75. *H. ramosum* KIT. Gotl. — 76. *H. rigidum* HN. (= *H. tridentatum* FR.) "Stockholm locis classicis Hartmanni". — 77. *H. rigidum* v. *tenue* HN. Upsala och Valdars. — 78. *H. rig.* v. *sinuatum* (= *H. gothicum* FR. part.) Molde. — 79. *H. rig.* v. *latifolium*. Norge, Alverström. — 80. *H. sparsifolium* LINDEB. Valdars. — 81. *H. Friesii* HN. (= *H. rigidum* FR. Epier.) Göteborg. — 82. *H. Friesii* v. *vestitum* HN. Göteborg. — 83. *H. lapponicum* FR. v. *riparium*. Finmarken, Altenelf. — 84. *H. lapp.* v. *vestitum*. Östfinmarken, Tanen.

85. *H. ovarium* n. sp.

Caulis simplex l. a basi ramosus apice paniculatus oligophyllus. Fol. caulina 3--5, rosularia pauca cito marcescentia. Capitula magna lata basi rotundata. Squama periclinii pauciserialia plurimæ obtusæ (intimæ paucæ acutæ) pilis crispis glandulisque minutis aquosis creberrimis vestitæ floccisque marginatæ. Ligulæ, præsertim interiores, apice eximie pilosæ. Achenia matura nigra pappo in vivo niveo. — Ceteris hujus gregis valde dissimile: pumilum *H. casio*, evolutum *H. rigido* assimilat. Affinitate vero cum *Hieracii alpestribus*, in Scandinavia numerosis at nondum satis perquisitis, conjunctum.

Norveg. occid. in oris marit. inter Stavanger et Sognefjorden rarius. ex. gr. Hjelmelanda prope Stavanger, Hope et Isdalen prop. Bergen, ubi h. l. communicatum fine Julii legi.

86. *H. plicatum* n. sp.

Caulis pedalis gracilis simplex l. e foliis summis l. ex omnibus ramosus, floccis pilisque mollibus horizontalibus hirtus. Folia caulina 3—5 patentia undulata, summum cordato amplexicaule divaricatum plicatum et contortum, rosularia pauca cito marcescentia. Anthela pauciflora corymbosa pedunculis patentibus apice incrassatis in capitula sensim abeuntibus. Capitula mediocra, juniora angustata deflorata subventricosos-conica. Periclinium nigrescens pilosum rareque floccosum glandulis aquosis setulisque inconspicuis dense vestitum, squamis plurimis obtusis intimis acutis. Dentes ligularum subtus pilosi. Achenia castanea. Nullo nostratum affine nec commutandum.

Noveg. subalp. Land ad Sköjen et Torpen ad Hugeliängen C. Elgenstierna, ad Bränna ipse initio Aug.

87. *H. dovreense* FR. v. *chrysostylum*. Norge, Torpen. —

88. *H. dovr* * *pachycephalum*. Norge, Reipas vid Altenelf. — 89. *H. filiforme* LINDEB. Molde.

90. *H. elegans* n. sp.

Rhizoma horizontale jam æstate rosuliferum. Caulis subpedalis gracilis simplex l. ex axillis superioribus ramosus,

ramis parallelopatentibus, cum pedunculis pilis mollibus crebris horizontalibus vestitus. Folia tenerrima, ciliata utrinque pilosa, supra læte viridia subtus glaucescentia, caulina 4—5, summa sessilia, media basi attenuata sæpe auriculato-amplexicaulia, inferiora petiolata. Anthela oligocephala furcato-corymbosa patens, capitulis parvis cylindricis numquam ventricosis. Periclinium nigricans crispo-pilosum floccis glandulisque raris, at setulis glandulisque rubris aquosisque minutis dense obtectum, squamis plurimis æquilongis obtusis intimis acutis. Ligulæ apicæ eximie pilosæ. Pappus albus. Achenia castanea.

Involucri fabrica foliisque quasi transitus inter *H. alpestris* et *H. prenanthoidea vera*.

Norveg. arctica inter Tromsö et Hammerfest a mari usque ad 1500', ex. gr. in Bokkefjeldet prope Senjen, in jugis maritimis ad Alteidet, ad Sopnäs pr. Altenfjord medio Aug.

91. *H. prenanthoides* VILL. v. *genuinum*. Drivstuen. —

92. *H. pren.* v. *latifolium*. Eidswold på Mistberget,

93. *H. lycopifolium* FROEL. v. *norvegicum* FR. in litt. A planta *Froelichii* foliis rigidis crebrius reticulatis non inciso-dentatis cauleque non hirsuto. Inter Scandinavica maxime serotinum.

Norveg. media subalpina 1000—1500'. Bang in Valders, Torpen pluribus locis, ubi hæcce specimina medio Aug. lecta reportavit C. Elgenstierna.

94. *H. strictum* FR. Reipas vid Tanaelf. — 95. *H. strict.* v. *stylosum*. Drivstuen. — 96. *H. corymbosum* FR. v. *latifolium* FR. Norge, Nordmarken. — 97. *H. corymb.* * *hirtellum*. Valders. — 98. *H. crocatum* FR. v. *reticulatum*. Norge, Bagn och Östtorpen. — 99. *H. crocatum* FR. Jemt., Åreskutan. — 100. *H. commutatatum* BECK. (= *H. boreale* FR. Symb. et Epicr. non Nov.) Norge, i parken vid Bogstad.

De återstående formerna säger sig utgifvaren af detta exsiccaterk skola lemna i en supplementfascikel, som tillika kommer att innehålla en synoptisk framställning af släktet, med nödig synonymik.

STRASBURGER, E., Die Coniferen und Gnetaceen. Eine morphologische Studie — 14 $\frac{2}{3}$ Thlr.

Oversigt over de i Danmark udkomne eller af danske Botanikere udgivne Arbejder af botanisk Indhold,
af EUG. WARMING.

1871.

(1868—1870, jvfr. Botaniska Notiser, 1871, p. 60.)

- Afbildinger til Planteriget's Naturhistorie med oplysende Text. 2:det Oplag. (Hempels Forlag, Odense)
- Belysning af D'Hrr. Docent Dybdahls og Docent Didrichsens samt Hr. Rasmussens Angreb paa "Beretning om Universitetets paatænkte nye botaniske Have," af et Medlem af den i Anledning af den botaniske Haves Flytning nedsatte Komité.
- Bentzien, M. I. A., Dansk Havetidende. Ny Række. (Triers Forlag.)
- Blytt, A., Conservator, Skildringer af Naturen og Plantelivet i det vestenfjældske Norge. (Tidssk. f. popul. Fremstillinger af Naturvidenskaben. IV R., 3 Bd., 1871.)
- Böckeler, O., Cyperaceæ quædam novæ inprimis Brasilianæ. (Videnskabelige Meddel. fr. Naturh. Forening, 1871, s. 149.)
- Didrichsen, F., Docent, Yderligere Bemærkninger i Anledning af Beretning om Universitetets nye botaniske Have. (Tillæg til "Tidsskr. f. Havevæsen," 5:te Aarg. N:o 20.)
- Dybdahl, I. A., Docent, se Tidssk. for Havevæsen.
- , Hr. Warmings "Et Indlæg i den nye botaniske Haves Sag." (Tidsskr. f. Havevæsen.)
- Falck, A., Dr. phil., De botaniska föreningarne i Sverige, et historiskt utkast. (Botanisk Tidsskr. IV:de Bd.)
- Grønlund, Chr., Adjunkt, Forskellen mellem frøenes ydre udseende hos *Pedicularis silvatica* og *P. palustris*, betragtet i forhold til deres udviklingshistorie. (Botanisk Tidsskr., IV:de Bd.)
- Hansen, Carl, cand. pharm.; Fortegnelse over ny fundesteder for danske Diatomeer. (Botan. Tidsskr., IV:de Bd.)
- Heer, Oswald, Professor i Zürich, Om nogle fossile Blade fra Øen Sachalin. (Videnskabelige Meddelelser fra den naturhistoriske Forening 1871, s. 341 med Tavle.)

- Jenssen-Tusch, H., Kaptain, Folkelige plantenaavne i forskellige europæiske Sprog. 1:ste Afdeling. Nordiske Plantenaavne. 5:te Hæfte. (Hagerups Forlag.)
- , Navnefortegnelse til Nordiske Plantenaavne. (Hagerup.)
- Jacobsen, J. P., Stud. mag., Oversættelse af Darwins "Origin of Species," under Titel: "Naturlivets Grundlove," efter Originalens 5:te Udgave. (Gyldendals Forlag.)
- Körnigke, Fr., Professor, Dr., Eriocaulaceæ Brasilienses. (Videnskabelige Meddelelser fra den Naturhistoriske Forening 1871, s. 309.)
- Lange, Joh., Professor, Fortegnelse over de i Veterinair- og Landbohøjskolens Have og i Forsthaven ved Charlottenlund dyrkede Frilandstræer og Buske. Med 2 Kort. (Reitzel.)
- , Flora danica. Fasc. XLVIII.
- , Bemærkninger ved det 48:de Hæfte af Flora danica. (Overs. over d. K. D. Vidensk. Selskabs Forhandl. 1871, s. 37.)
- , Beretning om Universitetets botaniske Have for Aarene 1869—70.
- , Bemærkninger om frøenes form og skulptur hos beslægtede arter i forskellige slægter. (Botanisk Tidsskr., IV:de Bd.)
- , Index seminum horti hauniensis, 1871.
- Martens, G. de, Algæ Brasilienses circa Rio de Janeiro a clar. A. Glaziou collectæ. (Videnskabelige Meddelelser fra den Naturhistoriske Forening, 1871, s. 144.)
- Meddelelser, Videnskabelige, fra den Naturhistoriske Forening redigerede af Lütken og Grønlund; se Böckeler, Heer, Körnigke, Martens, Progel, Warming. (I Kommission hos Reitzel.)
- Mortensen, H., Seminarielærer; 3:de omarbejdede og forøgede Udgave af T. Dahls Botanisk Lommebog for Skoler, til Brug for Eleverne paa botaniske Vandringer, indeholdende en letfattelig Beskrivelse af de almindeligst vildtvoxende danske Planter, samt et Tillæg med Forklaring af de i Bogen forekommende terminologiske Udtryk. (Wøldikes Forlag.)
- Müller, P. E., Dr. phil., Om Ædelgranens Forekomst i nogle franske Skove. (Tidsskr. f. pop. Fremst. af Naturvidenskab, IV R., 3 Bd., 1871.)
- Otten, F., Runkelroe-avlen og Roesukkerfabrikationen i Danmark. En af det kgl. Danske Videnskabernes Selskab prisbelønnet Afhandling. (Philipsens Forlag.)

- Progel, Aug., Dr med, Cuscutaceæ Brasiliensæ. (Videnskab. Meddelelser fra den Naturhistoriske Forening 1871, s. 316.)
- Rasmussen, C., Havemand, Yderligere Betragtninger over "Beretning om Universitetets paatænkte nye botaniske Have." (Tidsskr. f. Havevæsen, Marts 1871, N:o 23.)
- Rostrup, E., Seminarielærer, Om Sygdomme hos de i Marken dyrkede Planter, samt Midler til at forebygge samme. Med 58 Figurer i Træsnit. Særtryk af "Landmands-Blade." (Prior's Forlag.)
- Strøm, V., Overlærer, Planterigets Naturhistorie till Skolebrug. Med mange i Texten indtrykte Træsnit. (Gyldendalske Boghandel.)
- Tidsskrift, Botanisk, udgivet af den botaniske Forening ved cand. mag. Hjalmar Kiærskou. Fjerde Bd., 3:de og 4:de Hefte. (Se Falck, Hansen, Lange og Grønlund)
- Tidsskrift for populære Fremstillinger af Naturvidenskaben, udgivet af Fogh, Lütken og Warming. Fjerde Række. 3:de Bd. (18:de Aargang.) (Philipsens Forlag.)
- Tidsskrift for Havevæsen, redigeret af I. A. Dybdahl. 5:te Aargang til Marts 1871; 6:te Aargang fra 1:ste April 1871.
- Warming, I. Eug. B., Dr. phil., Mit sidste Ord om den nye botaniske Have. (Privat omsendt.)
- , Er Koppen hos Vortemælken (*Euphorbia* L.) en Blomst eller en Blomsterstand? En organogenetisk-morfologisk Undersøgelse, udgiven som Afhandling for d. filos. Doktorgrad ved Københavns Universitet. Med 3 Kobbertavler. (Aftrykt i Vidensk. Meddel. fra Naturh. Forening) (i Kommission hos Gad.)
- , *Symbolæ ad floram Brasiliæ centralis cognoscendam. Particula IX. Thymelæaceæ et Pontederiaceæ, cum tabula.* (Videnskab. Meddelelser fra den Naturhistoriske Forening, s. 320).
- , Forgreningen hos Pontederiaceæ og *Zostera* (ibidem s. 342.)
- , Om Støvudvikling i Axer og Blade. (Botaniska Notiser, 1871.)
- , Kjens- og Befrugtningsforholdene i Planteriget. (Tidsskr. for popul. Fremst. af Naturvidenskaben, IV R., 3 Bd., 1871. s. 208, 270 og 437.)
- Ørsted, A. S., Professor, Et Par Oplysninger til Docent Didrichsens "Yderligere Bemærkninger i Anledning af Beretning om Universitetets nye botaniske Have."

- , Lövsporeplanterne. En morfologisk og systematisk Oversigt over denne Plantegruppe. Med mange Tresnit. 2:det Hefte (1:ste udkom 1867.) (Philipsens Forlag.)
- , Om nogle af de mindste Organismer. (Tidsskr. for pop. Fremstill. af Naturvidenskaben. IV R., 3 Bd., 1871.)

Smärre Notiser.

Dödsfall.

Helt oväntadt bragte oss tidningarne den underrättelsen, att professorn i botanik vid Köbenhavns Universitet A. S. ÖRSTED d. 3 den- nes affidit efter få dagars sjukdom. Örsted var född d. 21 Juni 1816 i Rudkjöbing på Langeland. Efter att 1839 hafva utgifvit sitt första större arbete, *Planteriget's Naturhistorie*, synes han en tid hufvudsakligen hafva egnat sig åt zoologien. Han erhöil Universitetets guldmedalj 1841 för sina undersökningar öfver *Danmarks Annelider* och till denna period höra äfven hans undersökningar öfver *Grönlands Annulata dorsibranchiata*, 1843, och öfver *Fladormene*, 1844, samt hans doktorsdisputation, *De regionibus marinis*, 1844. Sedermera har han sysselsatt sig hufvudsakligen med botaniken, blef efter Liebmans död docent i botanik 1857 samt utnämndes till professor 1860. Örsted's stora flit och arbetsamhet framgå af hans många arbeten i flere riktningar. Efter sin hemkomst från en resa 1846-1848 till Costa Rica och de sydliga centralamerikanska staterna började han att bearbeta det hemförda materialet, hvaribland funnos många nya växtarter; men oaktadt både han sjelf och andra medarbetare i "Videnskabelige Meddelelser fra den Naturhistoriske Forening" lemnat en stor samling af bearbetningar, blef detta arbete ej afslutadt. Denna resa gaf äfven upphof till en *Skildring af Naturen på Jamaica* i populär stil samt till hans arbeten öfver Cupuliferernas systematik (*Bidrag til Egeslægtens systematik*, 1866; *Chênes de l'Amerique tropicale*, 1868 (folio med 18 pl.); *Bidrag til kundskab om Valnøddeplanterne*, 1870). Äfven Gymnospermeernas naturhistoria var ett af hans älsklingstudium (*Bidrag til Naaetraernes Morphologie*, 1864; *Den tilbageskridende Metamorfose som normal Udviklingsgang*, 1868). Omkring år 1862 började han att rikta sin uppmärksamhet på Svamparnes utveckling (*Om Sygdomme hos Planterne, som foraarsages af Snyltesvampe*, 1863; *Bidrag til Svampernes Ud-*

vinklingshistorie, 1863). Bland Hattsvamparnes stora afdelning har det hittills lyckats endast Örsted att påvisa befruktningsorganer, nämligen hos *Agaricus* (*Crepidotus*) *variabilis* P. (*Befrugtningsorganerne hos Bladsvamperne*, 1865). Till utredandet af generationsvexeln och parasitismen hos svamparne har han äfven lemnat flere viktiga bidrag (*Om den genetiske Forbindelse mellem Sevenbommens Bærrerust og Peretræets Gitterrust* 1865; *Om Berberisrust og Græsrust* 1866; *Nye Indpødningsforsøg med Snyltesvampe*, 1867) I Botaniska Notiser för 1865 och 67 finnas ett par uppsatser af honom i dessa ämnen. Bland hans flere värdefulla uppsatser, som beröra Danmarks natur och flora, märkas följande: *Til Belysning af Bidens platycephala*, 1862; *Frilandstræveksten i Danmark*, 1 h. 1864, 2 h. 1867, (icke afslutad); *Et Indlæg i Hedesagen*, 1869. Äfven flere läroböcker har han utgifvit: *Erindringsord til Forelæsninger over de naturlige Familier*, 1862; *Lövsporeplanterne*, 1871, hvilket sistnämnda arbete är öfversatt på svenska och håller på att öfversättas på tyska. I Tidskrift för populære Fremstillinger af Naturvidenskabens har han äfven lemnat många afhandlingar. Flere växtarter hafva blifvit uppkallade efter honom.

Kongl Maj:t har beviljat stud. A. G. NATHORST ett reseunderstöd af 1500 rdr för att sätta honom i tillfälle att genom resor i England, olika delar af Tyskland och Schweitz samt möjligen äfven norra Italien undersöka den arktiska vegetationens forntida utbredning inom dessa länder.

Till docent i botanik vid Upsala Universitet har kansleren d. 12 Juni utnämnt fil. d:r F. R. KJELLMAN.

Lärda Sällskaps sammanträden.

Sällskapet pro Fauna et Flora Fennica d. 4 Maj. Som reseunderstöd för instundande sommar utdelades åt stud. F. ELFVING 50 mark för botaniska undersökningar i sydvestra skärgården och åt mag. E. F. LACKSTRÖM 100 mark för botaniska undersökningar i Kajana härad. Till publikation i Notiserna inlemnades "Bidrag till kännedom af Hoglands lafvegetation", af M. BRENNER. Mag. J. P. NORRLIN förevisade åtskilliga sötvattensalger, hvilka af stud. F. ELFVING insamlats i Åbotrakten. Likaledes förevisade han en förut endast i Ural- och Wjotkatrakterna i Ryssland anträffad *Rubusart*, *R. humifolius* C. A. MEY., hvilken redan 1863 af afl. stud. SIMMING tagits i Onega Karelen (Suosaari), en i ryska Karelen allmän samt i Finland ända till Kuopio och Tavastlandet sparsamt anträffad *Potentilla*, *P. intermedia*, hvars

var *canescens* troligen ej sällsynt förekommer i Finland, ehuru förvexlad med *P. norvegica*; samt slutligen ett i mellersta Finland ej sällsynt *Hieracium*, närmast beslägtadt med *H. flammereum* och utmärkt genom sina stora vackra, upptill konvexa blomster samt glänsande blad, utan stjernludd. Bland de till de botaniska samlingarne inlemnade gåfvorna voro: mossor af J. P. NORRLIN från Torneå och angränsande delar af Kemi-Lappmark, deribland en obeskrifven, *Leskea papillosa* Lindb.; och 16 andra för landet nya, bland hvilka nämndes *Hypnum trachyporium*, *H. revolutum*, *Thedenia succica*, *Polytrichum hyperboreum* (nyskandinavisk), *Trichostomum zonatum*, *Grimmia contorta*, *G. elongata* och *Jungermannia islandica*.

Vid årsmötet den 13 Maj. Mag. J. P. NORRLIN uppläste ett längre skriftligt andragande angående anordnandet af de botaniska excursionerna i landet. Till samlingarne bade bland annat inlemnats *Jungermannia laxiflora* Hook., ny för floran, från Onega Karelen.

Fysiografiska sällskapet d 22 Maj: Adj. FR ARESCHOUG förevisade lefvande ex. af *Lathyrus sphericus* från Kullaberg, samt redogjorde för MARTINS uppsats: Om den i Jura torfmossor förekommande vegetationens härstammande från isperioden och de i GRISEBACH's senaste växtgeografiska arbete uttalade åsigtorna om den rent arktiska vegetationens särskiljande från den skandinaviska.

Det kongl. danske Videnskabernes Selskab d 7 Juni: Prof A ÖRSTED meddelade bidrag till kännedomen om stammens inre byggnad och dess betydelse med hänsyn till uppfattningen af släktena inom ekfamiljen Vid mötet d 21 Juni förevisade prof J. STEENSTRUP en serie arktiska växter, hvilka enligt de af honom till samman med stud. A. G. NATHORST i danska torfmossor och dessas underlag anställda undersökningar hafva utgjort den äldsta hittills okända leden i Danmarks flora — I anledning af den ovanliga iakttagelseförmåga och stora ihärdighet, hvarom hr NATHORST's verkställda undersökningar i Sverige bära vittne, och på grund af den betydelse, som dessa och hans senare undersökningar på Sjælland hafva vunnit för kännedomen om Danmarks äldsta Flora, tillerkände sällskapet honom, på prof. Steenstrups förslag, sin silfvermedalj som ett tecken af sällskapets högaktning.

Kongl. Vetenskapsakademien d. 12 Juni: Till intagande i "Öfversigten" inlemnades en af hr O. NORDSTEDT författad uppsats: *Desmidiaceæ ex insulis Spetsbergensibus et Beeren Eiland in expeditionibus annorum 1868 et 1870 suecanis collectæ.*"